

(Verzenden aan LA1 en LA2 verantwoordelijken, met kopie aan ethische commissies ter info)

Rondschrijven inzake de toepassing van art. 32 § 6 en art. 33 § 2 van het Koninklijk Besluit van 29 mei 2013 betreffende de bescherming van proefdieren

Beste verantwoordelijke,

Elke gebruiker, fokker of leverancier moet erop toezien dat de tewerkgestelde elementaire en bijzondere verzorgers, actieve deelnemers en proefleiders hun kennis op peil houden. Deze vereiste geldt eveneens voor de personen die instaan voor het doden van proefdieren. Bovendien moet een bewijs van het op peil houden van de kennis op eenvoudige vraag van de Vlaamse afdeling Dierenwelzijn getoond kunnen worden.

Bij controles door de Vlaamse afdeling Dierenwelzijn wordt tot op heden steeds nagegaan of het genoemde personeel minimum 1 keer per jaar een relevante opleiding volgt en of de bewijzen hiervan (bv. aanwezigheidsattesten) centraal bijgehouden worden.

In een samenwerking tussen de Vlaamse Proefdierencommissie en een werkgroep van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) werd een goede praktijk uitgewerkt om op gestructureerde wijze vorm te geven aan (de opvolging van) deze vormingsvereiste. Via deze nota wordt deze gestructureerde aanpak kenbaar gemaakt en aanbevolen aan alle erkende inrichtingen.

[Goede praktijk: invulling en opvolging permanente vorming](#)

Algemeen concept

Elk personeelslid moet naar gelang zijn of haar functie een vooropgesteld aantal uren permanente vorming gespreid over de drie voorgaande jaren gevolgd hebben.

Concretisering voor diverse doelgroepen

Proefleiders en actieve deelnemers volgen minstens 24 uren permanente vorming per 3 jaar, waarvan *minstens* 12 uren behaald worden door deelname aan opleidingen met een kwaliteitslabel afgeleverd door een kwaliteitsbewakende commissie (zie paragraaf 'kwaliteit van de permanente vorming'), en eventueel aangevuld met extra uren, die door of tijdens andere activiteiten behaald kunnen worden, met name:

- het volgen van interne opleidingen
- het intern of extern verwerven van vaardigheden
- het deelnemen aan seminaries, workshops of congressen met een duidelijke proefdierinsteek¹

---

¹ Evenementen met een duidelijke proefdierinsteek hebben een thema dat proefdierkundig is en verder gaat dan het louter rapporteren van experimenten met proefdieren in een wetenschappelijk kader. Zo komt een symposium "Animal models in current cancer research" wel in aanmerking, maar komt een symposium "Tumor immunology" waar ook experimenten met proefdieren aan bod komen, niet in aanmerking. Het spreekt voor zich dat evenementen die zich richten op 3R, alternatieven en complementariteit tussen *in vitro* en *in vivo* bij uitstek onder de noemer 'met duidelijke proefdierinsteek' vallen.

- het publiceren van proefdierkundige publicaties², a rato van maximum 4 uren per peer reviewed publicatie.

Elementaire en bijzondere dierverzorgers volgen minstens 12 uren per 3 jaar, waarbij een volledig intern georganiseerde permanente vorming mogelijk is.

Personen die niet tot een van bovenvermelde categorieën behoren maar deskundig zijn in het doden van dieren (Art. 33§2 van het KB van 29 mei 2013 betreffende de bescherming van de proefdieren) dienen ook hun kennis op het vlak van het doden van dieren op peil te houden en hun bekwaamheid te kunnen aantonen. Er wordt voor deze personen echter geen minimum aantal uren permanente vorming vastgelegd.

Aanvulling:

- Dit betekent dat voor iemand die de basisopleiding gevolgd heeft, het einde van het derde jaar na het behalen van het certificaat van basisopleiding het eerste tijdstip is waarop aan deze verplichting voldaan moet zijn.
- De opleidingsverantwoordelijke van de inrichting kan ervoor kiezen om de periode van 3 jaar te verlengen in het geval van langdurige afwezigheid door ziekte of ouderschapsgerelateerde afwezigheid (of het aantal te behalen uren a rato te verlagen).

Inhoud van de permanente vorming

Zowel meer algemene als meer specifieke, en zowel meer praktische als meer theoretische vormingsinitiatieven, kunnen zinvol zijn. De meest gepaste inhoud en vorm van de permanente vorming wordt medebepaald door de precieze functie en activiteiten van een personeelslid.

Het niveau van de vereiste bijscholing is afhankelijk van de werkelijk uitgeoefende functie, niet van het niveau van de basisopleiding. Zo moet bijvoorbeeld iemand die een basisopleiding voor actieve deelnemers heeft gevolgd maar als proefdierverzorger actief is, de permanente vorming die vereist is voor proefdierverzorgers volgen.

Soortspecifieke kennis is van groot belang voor alle betrokken functies. Wanneer een personeelslid met een andere (nieuwe) diersoort moet werken, is bijscholing over de nieuwe diersoort nodig, ook voor medewerkers die een bepaalde techniek reeds lang uitoefenen.

Zoals bepaald in artikel 32 van het Koninklijk Besluit, moeten de personeelsleden, al naar gelang de categorie waarin zij zich bevinden, hun kennis in verband met de thema's vermeld in bijlagen 8 tot 11 van het besluit op peil houden. Er wordt hier uitdrukkelijk gesteld dat vormingsinitiatieven die zich richten op 3V, alternatieven, complementariteit tussen in vitro en in vivo, de maatschappelijke perceptie en visie op dierproeven, en communicatie en transparantie inzake proefdieren deel kunnen uitmaken van de permanente vorming.

Kwaliteit van de permanente vorming

Analoog aan het onderscheid dat FELASA maakt tussen geaccrediteerde, aanvaarde en intern goedgekeurde opleidingen, wordt voorgesteld om eenzelfde redenering te volgen bij permanente vormingsinitiatieven en bij de opvolging van de vorming van proefleiders en actieve deelnemers een onderscheid te maken tussen onderstaande categorieën:

---

² Een "proefdierkundige publicatie" dient te worden begrepen in dezelfde zin als bovenstaande voetnoot.

1. Officieel door FELASA geaccrediteerde opleidingen en opleidingen georganiseerd door wetenschappelijke of proefdierkundige organisaties zoals BCLAS, FELASA, ETPLAS, ... Een overzichtslijst van deze opleidingen zal gepubliceerd worden op de BCLAS website [Continuing education - BCLAS](#).
2. Opleidingen en activiteiten met een kwaliteitslabel afgeleverd door een kwaliteitsbewakende commissie. Een overzichtslijst met aanvaarde opleidingen zal gepubliceerd worden op de BCLAS website [Continuing education - BCLAS](#).
3. Opleidingen en activiteiten goedgekeurd door de (opleidings)verantwoordelijke, dierenwelzijnsceel of ethische commissie van de inrichting.

Voor proefleiders en actieve deelnemers moeten minimaal 12 van de 24 opgelegde uren onder de eerste of tweede categorie vallen.

Kwaliteitsbewakende commissie

De Vlaamse Proefdiercommissie heeft met de hulp van de VLIR een kwaliteitsbewakende commissie opgericht. De taak van deze commissie is om na te gaan of de aan haar voorgelegde opleidingen en activiteiten een duidelijk proefdierkundige insteek en een voldoende hoog niveau hebben, om in aanmerking te komen als 'aanvaard' (geaccrediteerd) opleidingsinitiatief.

Opvolging en naleving

Voorgesteld wordt dat medewerkers zelf in een door de inrichting opgezet centraal systeem een overzicht bijhouden van de opleidingen die ze volgen. Zo kan door de verantwoordelijke, en door de Vlaamse afdeling Dienst Dierenwelzijn (<https://www.vlaanderen.be/dierenwelzijn>) in geval van controles, opgevolgd worden of het personeel te allen tijde voldoende gevormd is.